

A jövőre koncentrálván

Interjú Dr. Pap Lászlóval, a Mobil Innovációs Központ elnökével

MAGYAR ATTILA

mattbt@monornet.hu

A Mobil Innovációs Központ pontosan négy éve, 2005 júliusában kezdte meg szakmai tevékenységét, amely a legkorszerűbb mobil technológia fejlesztésével kapcsolatos projekteknek az összességéből áll.

Tulajdonképpen mi a különbség a MIK és egy hasonló, az NKTH által finanszírozott projekt között?

Az, hogy ez egy olyan pályázat volt, amely során egy külön szervezeti egységet, egy kutatóközpontot kellett létrehozni. A hagyományos NKTH pályázatokban már meglévő intézmények pályáznak valamilyen témára és a téma végrehajtásával kapcsolatos támogatást kapják meg. Csak a regionális tudásközpontokra vagy hasonló szervezetekre irányuló pályázatok azok, amelyek nem egy konkrét fejlesztési feladat végrehajtására, hanem egy tevékenység megalapozására irányulnak. Mi viszont a regionális egyetemi tudásközpontokhoz, a RET-ekhez hasonlóan működünk, bár formálisan nem tartozunk ebbe a kategóriába. A Mobil Innovációs Központ nagy szervezet. Az NKTH pályázati kiírása nyomán az Egyetemen belül egy olyan szervezeti egységet kellett létrehoznunk, amelyhez a pályázatban résztvevő, tudományos kutatóhelyek, egyetemi tanszékek és karok csatlakoztak, azaz a MIK egy „kritikus tömegű” kutatói közösséget foglal magába. Ugyanakkor ebben a projektben a telekommunikációs piac nagyvállalatai, a hazai szolgáltatók, a multinacionális számítástechnikai gyártók, valamint a hazai kis- és középvállalatok is egyesítették tudásukat azon célkitűzés érdekében, hogy a régió ismét bekerüljön a szakterület nemzetközileg jegyzett K+F központjainak sorába.

Ígéretesen hangzik...

Bizony, amikor annak idején valaki megfogalmazta a Mobil Innovációs Központ gondolatát, akkor sokkal inkább magvető volt, mintsem arató, de a vetés mára már kalászbá szökött... Ezt bizonyítják a MIK által elért és az évi jelentésekben dokumentált eredmények.

Ahol most ülünk, egy tanszéki szoba, de egy másik helyen, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 'Z' épületének 3. emeletén található egy 300 négyzetméternyi terület, ahol egy laboratóriumot építettünk ki, ugyanis a pályázat előírta egy jelentős infrastruktúra kiépítését és egy sok funkciót betölteni tudó tesztlaboratórium létrehozását. A cél nem egy konkrét gyártmány kialakítása és kifejlesztése volt, hanem – az anyagi és szellemi erőkoncentráció létrehozásával – egy szakterület kutatás-fejlesztésének az érdemi összefogása és koordinálása. A Központban közel 150 ember dolgozik. A szakmai palettánk igen csak színes: a rádiós fizikai rétegektől egészen a szolgáltatásfejlesztésekig, sőt a felhasználói viselkedés szociológiai kutatásaival bezárólag széles kört ölel át a kutatási tevékenységünk.

Mennyire sikerült valóban teljeskörűen létrehozni ezt az összefogást?

A hozzánk kapcsolódó cégek sok esetben versenytársai egymásnak. Hogy ez tényleg így van, ahhoz elég talán a Pannont és a T-Mobilt említenem, akik a piacon komolyan versenyeznek egymással. Nagyon kényes kérdés minden összefogásnál – és ez így van az EU-s pályázatok esetében is –, hogy a konkurens cégek milyen erővel kívánnak egy közös projektbe bekapcsolódni. Amikor az induláskor együttműködésekről beszélünk, nagyon hosszú egyeztetések-

re volt szükség a szellemi jogok kezelésével kapcsolatban, de végül abban állapodtunk meg, hogy tudatosan ügyelünk arra, hogy egy cég ugyanabban a részprojektben másik konkurens céggel ne ütközzön.

Az igazi teljeskörűség természetesen csak egy álmom... Nagyon sok olyan kis- és középvállalat van Magyarországon, akik ezen a területen dolgoznak. Ezek közül egy viszonylag nagy csoporttal sikerült kapcsolatot teremtenünk. Formálisan létrehoztuk, az úgynevezett „Érdeklődő Vállalatok Körét” is, amibe nagyon sok cég bekerült, de tényleges kutatás-fejlesztési együttműködést, – amelyben konkrét innovációs lépéseket is tettünk –, csak véges számú céggel tudtunk megteremteni. A legtöbb kis és közepes cégnek egyrészt nincs anyagi forrása erre, vagy el van kötelezve valakinek, így nem érdekelt abban, hogy egy ilyen jellegű kapcsolatban egy egyetemi körrel együttműködjön. Az üzleti élet bizonyult és érdekes terület, de ezzel azt hiszem, nem mondok újat...

Azokra a cégekre, akik Önökhöz kapcsolódtak, anyagi terhet is rótt az együttműködés?

A pályázat az egyetemektől és a kutatóhelyektől saját részt nem várt el, mert ott tipikusan nincsen ilyen típusú tőke, de mindazok az aktív cégek, akikkel konzorciális kapcsolatban vagyunk, konkrét anyagi hozzájárulást vállaltak, mégpedig úgy, hogy a teljes pályázati összegnek a fele értékéig úgynevezett saját részt biztosítottak. A saját részt háromféleképpen lehetett „elköltetni”. Az első – a legnagyobb prioritású –, hogy közösen dolgozzunk egy témán, úgy hogy a partnercég a saját munkatársainak munkajét teszi be a közös kalapba, és a vállalt kötelezettségét

az NKTH-val egyénileg megkötött szerződés keretében teljesíti. A támogató iparvállalataink ugyanis velünk nem köthettek közvetlenül szerződést, hanem a támogatás összegéről és módjáról az NKTH-val állapodtak meg, így a támogatási szerződések az NKTH-ból csillag alakban jöttek létre az összes résztvevő partnerrel.

A saját rész elköltésének másik módja, hogy a partner cég megrendeléseket adott a Mobil Innovációs Központnak valamilyen téma megoldására, anélkül, hogy saját munkáját biztosított volna erre, így a megrendelés összegét ennek a tevékenységnek a keretére elszámolhatta. A harmadik mód pedig, hogy bizonyos eszközökkel támogatta a MIK infra-

struktúrájának a kiépítését. Mindhárom megoldással éltek a partnervállalatok és azt a bizonyos, körülbelül 1 milliárd forintot, amit saját részként a 2 milliárdos támogatás mellé kellett tennünk, a négy évben folyamatosan biztosították.

Vannak kivételek is?

Igen. Mindezekon kívül a Központ dolgozik olyan cégekkel is, amelyek nincsenek benne a Konzorciumban. Mivel annak taglétszáma már így is igen nagy és tizenegynéhány cég adminisztratív egyeztetése meglehetősen nehéz feladat, ezért a „kivételek” esetében, a Konzorciumon kívüli cégekkel „peer to peer” típusú kapcsolatokat hoztunk létre és számukra egyedi megrendeléssel, vagy kö-

zös munkával oldunk meg problémákat, amelyek eredményeit aztán ők viszik a piacra és reményeink szerint ebből majd bevételeik is lesznek. Ma is dolgozunk olyan feladaton, aminek formálisan semmi köze sincs az eredeti NKTH pályázathoz vagy támogatáshoz, de mégis a Mobil Innovációs Központ tevékenységéhez tartozik, hiszen a feladatunk egyik fontos eleme, hogy ipari kapcsolatokat hozzunk létre hazai kis-és középvállalatokkal, amelynek keretében közösen oldunk meg innovációs feladatokat.

Mondana erre példákat is?

Ez esetben konkrétan meg kellene neveznem cégeket, de nem tudom, hogy ők ezt szeretnék-e. Például, vannak kisvállalkozások, akik számára olyan eszközöket fejlesztettünk, melyeket majd csak a következő generációs telekommunikációs rendszerekkel kapcsolatos munkáiknál fognak tudni felhasználni. Ők eddig is megfeleltek a szigorú minőségi követelményeknek, de nyilvánvalóan piaci előnyhöz juthatnak majd a jövőben, amikor rövid idő alatt képesek lesznek teljesíteni a legújabb technológia által diktált követelményeket.

A Központ meghatározó, fontos eleme egy teszt-infrastruktúra, amely jelentős beruházással jött létre. Mire képes ez a rendszer?

Az általunk kiépített vezeték nélküli kommunikációs környezet méretezésénél és képességeinél fogva világszínvonalú tesztkörnyezetet biztosít az újgenerációs technológiák és alkalmazások kreatív fejlesztésére, illetve azok bevezetéséhez. A milliárdos nagyságrendű beruházás igazi megtérülését a közeljövő heterogén 3G/4G mobil- és vezeték nélküli hálózatai, valamint a személyre szabható és virtuális szolgáltatások, platformfüggetlen és nyílt forráskódú alkalmazások közvetíthetik majd valamennyiünk számára, ugyanakkor az általuk kézzelfogható megvalósításba kerülő technológiai-innovációs tevékenység intenzíven és ösztönzőleg hat majd a gazdasági-vállalkozói szférára, javítva ezzel hazánk és a régió versenyképességét.

Számtalan szakmai résztémában végeztek érdekes és sikeres kutatás-fejlesztést a munkatársaink ezen infrastruktúra segítségével, amelyeket évente egy-egy úgynevezett „MIK Workshop”-on mutattak be a Mobil Innovációs Központhoz tartozó szélesebb szakmai körnek. Tényleg csak néhány téma a sok közül: HSDPA szimulátor, VMTS, mVPN, Mobil-jegy, virtuális Post-it, helymeghatározás GSM és WLAN alapon, MobSensor, mobil TV, gesztus alapú vezérlés, SecMS, mobil távfelügyelet, adaptív antennarendszerek...

Ami pedig a rendszerünk naprakészességét illeti, még most is végzünk bizonyos fejlesztéseket, mert feltételezzük, hogy a működésünk első periódusát követő időszakban is tudunk olyan feladatokat vállalni, melyekhez nem árt a bővítés.

Tehát már a holnapra készülnek...

Hozzávetőlegesen egy évnnyi működési költségtartalékunk van, ami a szervezet takarékos fenntartására szolgál. A jövőnk megalapozására terveket készítettünk, ennek alapján konkrét tárgyalásaink vannak különböző cégekkel, valamint van két-három futó projektünk, amelyeket már kisebb és közepes cégekkel együttműködésben folytatunk.

Kapcsolatban vagyunk az EU EIT (European Institute of Innovation and Technology)-nek a KIC (MobiEurope Knowledge and Innovation Community) rendszerével is. Maga az EIT egy adminisztratív szervezet, amely most indított el egy folyamatot, melynek nyomán egy nagy kutatói-innovációs hálózatot akarnak létrehozni Európában. Ez a hálózat egyetemekre és nagyvállalatokra épít, és egy kutatási-innovációs rendszert működtet az EU támogatásával, pontosan azért, hogy az európai innovációs kapacitás tovább erősödjön, hiszen – összehasonlítva Amerikával vagy a Távol-Kelettel – bizonyos hátrányokkal rendelkezünk. Ebbe a tevékenységbe próbálunk valamilyen módon bekapcsolódni magyarországi részegységként. Előrehaladott megbeszélések vannak, de a döntést még nem ismerjük.

Együttműködünk a BME-n belül egy másik tudásközponttal is, amely

elsősorban informatikával foglalkozik és még az is lehet, hogy együtt fogunk velük pályázni, hiszen a következő időszakban ez még tovább növelné a szakmai koncentrációt, mivel az informatika és a kommunikáció egyaránt alapvető fontosságú és szétválaszthatatlan, így ilyen típusú, közös témákban is gondolkodunk.

Maga, az úgynevezett inkubációs támogatás időszaka esetünkben július 1-jével lejárt és szeptember környékére várható, hogy ismét kiírnak olyan pályázatot, ami biztosíthat még az eredeti pályázathoz hasonló lehetőségeket az erősen szelektált, sikeresnek mondható tudásközpontoknak. Ez több helyen és több szinten – az NKTH vezetése és a kutatás-fejlesztésért felelős miniszter nyilatkozatából – is kiderült, ám várhatóan kicsit összetettebb lesz a helyzet, mivel bizonyos gazdasági problémák ezt a szektort is érinthetik. Nem közvetlenül érezzük ezt, csak hát a döntések nyilvánvalóan nehezebben születnek meg mostanában...

A többéves tapasztalat birtokában mit csinálna másképpen az NKTH helyében?

Nem igazán lehet okunk panaszra, hiszen az eltelt évek során korrektnak és támogatónak mondható a Hivatallal való kapcsolatunk. Ha valamiben mégis keserű szájízem van, az a kötelező közbeszerzési eljárás kiírásának szabályozási és lebonyolítási rendszere, amely megkerülhetetlen költségvetési anomáliákat eredményezett a mi működésünkben is. Ezt természetesen nem az NKTH-nak rovom fel, inkább csak ezúton is jelezném az igényt a változtatásra.

A korábban nehézkesnek mondható adminisztrációs feltételek az utóbbi időben határozottan javultak, de igazából nem is csodálkozom azon, ha valamiben fennakadás, vagy döntési bizonytalanság érződik, hiszen a közelmúltban a Hivatal is állandó változásban volt, elég, ha arra gondolunk, hogy három elnök is váltotta egymást egy politikai cikluson belül. Egy biztos: egy stabil vezetésű, hosszú távú stratégiával rendelkező és politikamentes NKTH mindenkinek a javára válna.

Megmaradhat-e és milyen formában a jövőben a MIK?

Amikor annak idején megfogalmaztuk a pályázati anyagot, arra kértek bennünket, hogy egy tízéves üzleti tervet készítsünk. Természetesen ez csak nagyon vázlatos terv lehetett, hiszen tíz évre előre nehéz komoly üzleti tervet készíteni, de megpróbáltunk bizonyos kereteket megfogalmazni. Próbáljuk tartani magunkat ezekhez, s mindenképpen tovább szeretnénk működtetni ezt a Központot. Egyrészt, mert szakmailag sok fontos és komoly feladat megoldására képesek vagyunk, másrészt pedig egy ekkora infrastrukturális beruházást kihasználatlanul hagyni tulajdonképpen bűn lenne, és ennek a fenntartásához mindenképpen élő feladatok kellene. Nem hagyhatjuk, hogy ezek az eszközök és berendezések valahol egy szobában porosodjanak, ennél sokkal értékesebbek és jövőállóbbak is, hiszen még jó néhány évig modernnek és korszerűnek lehet az egész rendszert tekinteni, különösen egy folyamatos továbbfejlesztéssel.

Úgy látjuk, – éppen a korábban említett, infokommunikációra vonatkozó, kiemelt uniós témák miatt is –, hogy ez a terület, – beleértve a mobilkommunikációt, de általában a kommunikációs technológiák és az informatika összekapcsolódását –, még jó néhány évtizedig a középpontban lesz, tehát nem lehet elhanyagolt és érdektelen Magyarországon sem. Amikor a KIC-ről és az uniós kérdésekről beszélünk és egyeztetünk, nagyon karakterisztikusan a tudomásunkra hozták, hogy Magyarországnak a kiemelt témákban egyetlen területen van esélye a csatlakozásra; ez pedig a telekommunikáció, illetve infokommunikáció területe. Talán szomorúan hangzik, de más területeken az EU-ban kevésbé tartanak versenyképesnek bennünket, így az erőforrásaink szétforgácsolódása helyett legalább abban a versenyszámban kötelességünk megragadni és kihasználni a lehetőségeinket, amiben valóban jó esélyünk van.

Köszönjük a beszélgetést!